

ЕКОНОМІКА І УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

УДК 001.891:[005.93:658.15-047.44]:330.131.7

DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2023-2-1>

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ НА ОСНОВІ КОМПЛЕКСНОЇ ОЦІНКИ ЙОГО ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Н. С. ПЕДЧЕНКО

доктор економічних наук, професор;

О. І. ЛУЦЕНКО

аспірант;

В. Р. КОСМІН

аспірант;

Д. І. ШИБКОВСЬКИЙ

аспірант;

І. Ф. ДЕРПАЧ

студентка,

Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»

Анотація. Стаття присвячена науково-методичним підходам до управління підприємством в умовах невизначеності на основі комплексної оцінки його фінансового потенціалу. **Метою статті** є розкриття та обґрунтування науково-методичних підходів до управління підприємством в умовах невизначеності на основі комплексної оцінки його фінансового потенціалу. **Методика дослідження.** Дослідження ґрунтується на використанні емпіричних методів, а саме експеримент, спостереження, опис; теоретичних методів, а саме аналіз, синтез, абстрагування, пояснення, класифікація; економіко-математичних методів, а саме метод ранжування, метод «суми місць», метод визначення класу підприємства-позичальника, спектр-бальний метод; узагальнення результатів – для формулювання висновків дослідження. **Результати.** Виділено чотири групи фінансових коефіцієнтів відповідно до напрямів діяльності підприємства: ліквідність, ділова активність, фінансова стійкість та рентабельність. Запропонована сукупність критеріїв та показників, що відповідає вимогам до формування відбору таких показників. Проведено розрахунок комплексної оцінки фінансового потенціалу та вибір еталонного показника. При порівнянні результатів, отриманих методом рейтингової оцінки, метод «суми місць», методом визначення класу підприємства-позичальника, спектр-бальним методом, отримали їх співпадіння. Застосовані методичні підходи дали комплексну оцінку стану підприємства та виявили причини його зміни. **Практична значущість результатів дослідження.** Апробовані науково-методичні підходи до управління підприємством в умовах невизначеності на основі комплексної оцінки його фінансового потенціалу дозволили визначити позивні та негативні сторони функціонування товариства та спрямувати всі зусилля на їх удосконалення.

Ключові слова: науково-методичні підходи, управління, підприємство, невизначеність, рейтингування, фінансовий потенціал, комплексна оцінка.

Постановка проблеми в загальному вигляді та зв'язок із найважливішими науковими чи практичними завданнями. Управління підприємством має на меті забезпечення його життєдіяльності, а результативне чи навіть ефективне управління потребує володіння колосальним інструментарієм, що спрямований на постійне поліпшення та вдосконалення всіх без виключення процесів. Ускладнюється процес управління ще і системними і асистемними викликами, частина з яких є прогнозованими, планованими або неперед-

бачуваними, а інша частина – ні. Тому функціонування підприємства в сучасних динамічних умовах потребує висококваліфікованих підходів, а управління ним в умовах невизначеності є щохвилинним цілодобовим мистецтвом вирішення поточних, тактичних та стратегічних завдань. Відповіддю на такі виклики може стати володіння науково-методичними підходами проведення комплексної оцінки фінансового потенціалу підприємства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанням розробки та використання науково-

методичних підходів до управління підприємством в умовах невизначеності на основі комплексної оцінки його фінансового потенціалу приділено увагу з точки зору: розкриття сутності фінансового потенціалу комунального підприємства з використанням ресурсного, концептуального та інтегрального підходів, що є основою розвитку підприємства, та комплексного підходу побудованого на ключових показників фінансово-господарської діяльності [2], ідентифікації фінансового потенціалу підприємства як поточні та перспективні можливості підприємства, що ідентифікуються політиками формування і використання фінансових ресурсів, зорієнтованими на розробку фінансової стратегії підприємств [3], використання потужного економіко-математичного інструментарію при оцінювання політик формування і використання фінансового потенціалу, зокрема методів районування, кластерного аналізу, експертного аналізу, методу визначення критичних значень або кваліметричного підходу [4; 5], побудови управлінської парадигми фінансового потенціалу виробничого підприємства як загально визнаної концепції, що формує оптимальний алгоритм процесу фінансового управління, та є єдністю трьох інститутів: концепції управління; концептів; інструментарію реалізації концепції [6] тощо.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є розкриття та обґрунтування науково-методичних підходів до управління підприємством в умовах невизначеності на основі комплексної оцінки його фінансового потенціалу.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Науково-методичні підходи проведення комплексної оцінки фінансового потенціалу підприємства базуються на результатах комплексного фінансового аналізу, під інструментарієм якого пропонується використовувати методи ранжування. В основі такої методики полягає послідовне розміщення отриманих фінансових показників по відношенню до нормативного значення, еталонного, рівня значущості або важливості. Пропонується алгоритм проведення комплексної оцінки фінансового потенціалу на основі рейтингування на прикладі ПрАТ «МЗМВ «Оскар».

Розпочнемо з визначення критеріїв та показників, що слугуватимуть основою для розрахунків. На нашу думку, слід виділити чотири групи фінансових коефіцієнтів відповідно до напрямів діяльності підприємства: ліквідність, ділова активність, фінансова стійкість та рентабельність (рис. 1).

До першої групи показників комплексної оцінки фінансового потенціалу підприємства відносяться

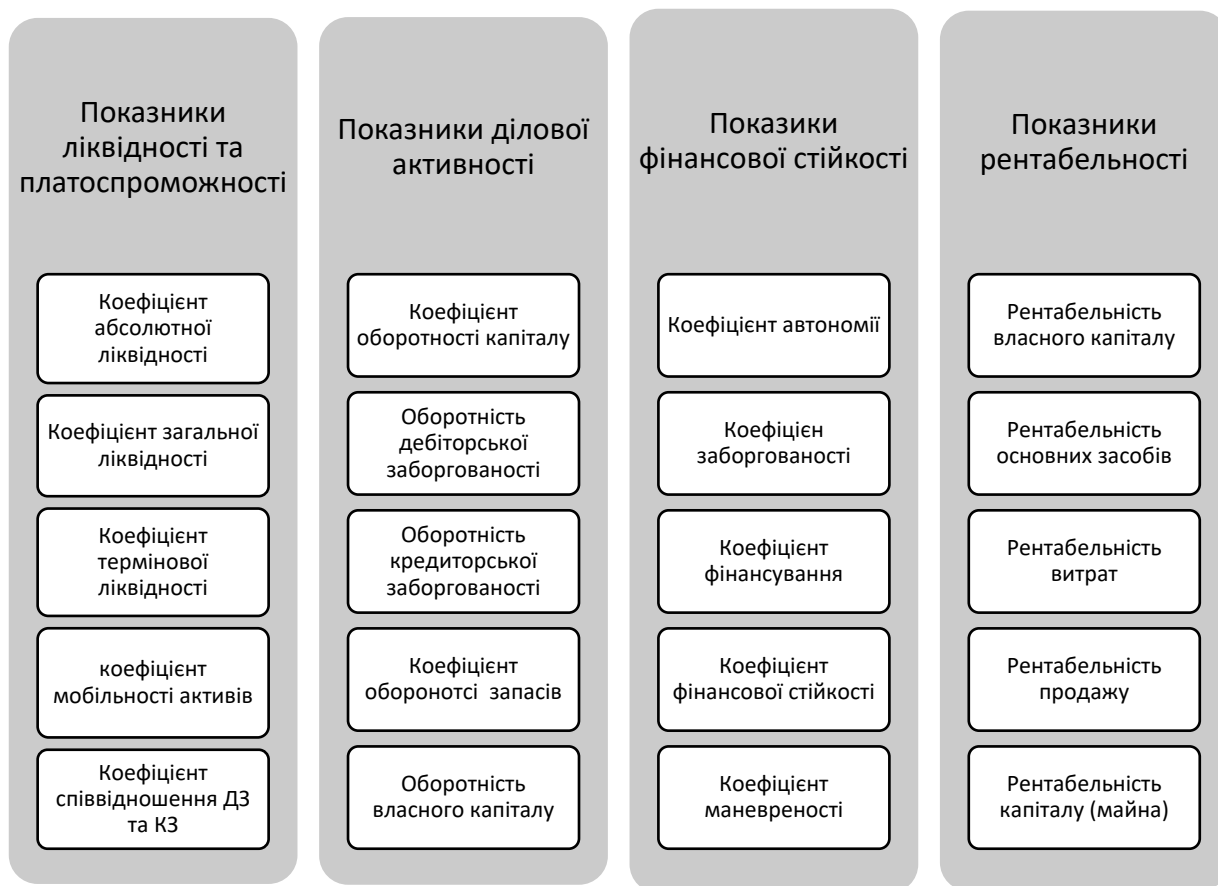

Рис. 1. Показники проведення комплексного фінансового аналізу за рейтинговим методом

критерії та показники дослідження рівня ліквідності та платоспроможності, зокрема: абсолютної ліквідності, термінової ліквідності, загальної ліквідності, мобільності активів, співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованостей.

До другої групи показників відносяться критерій та показники рівня ділової активності підприємства, котрі характеризують ефективність використання матеріальних та фінансових ресурсів. До даної групи входять коефіцієнти оборотності: власного капіталу, сукупного капіталу, запасів, дебіторської заборгованості та кредиторської заборгованості.

Третя група включає критерій оцінки фінансової стійкості підприємства та показники: автономії, заборгованості, маневреності, фінансування, фінансової стійкості. Четверта група включає фінансові коефіцієнти, що характеризують прибутковість суб'єкта господарювання, а саме: рентабельність витрат, рентабельність реалізації, рентабельність основних засобів, рентабельність власного та сукупного капіталу.

Запропоновані критерії та показники відповідають вимогам до формування вибіркової сукупності, а саме:

- в сукупності визначені оціночні показники дають комплексну оцінку фінансового стану товариства;
- коефіцієнти відповідають діючій системі обліку та звітності, що спрощує їх розрахунки;
- відсутні дублюючі коефіцієнти та взаємно обернені;

– показники повністю відповідають поставленим завданням проведення комплексної оцінки фінансового потенціалу підприємства;

– всі запропоновані показники мають нормативне значення.

Визначені критерії та показники, що слугують основою для розрахунків комплексної оцінки фінансового потенціалу та вибір еталонного показника (таблиця 1).

На підприємстві ПрАТ «МЗМВ «Оскар» спостерігається прибуткова діяльність, достатній рівень ділової активності, проте низький рівень ефективності використання фінансових ресурсів. Щодо показників фінансової стійкості то підприємство є фінансово стійким, ліквідним та платоспроможним.

Наступним етапом проведення комплексної оцінки фінансового потенціалу ПрАТ «МЗМВ «Оскар» є стандартизація показників (x_{ij}) встановлення еталонних значень обраних фінансових показників ($\max a_{ij}$) за формулою:

$$x_{ij} = \frac{a_{ij}}{\max a_{ij}}, \quad (1)$$

Розраховані значення наведені в таблиці 2.

Наступним кроком є розрахунок загальної рейтингової оцінки товариства ПрАТ «МЗМВ «Оскар» (R_j) за даними таблиці 2. Розрахунок проводиться за формулою 2:

$$R_j = \sqrt{(1-x_{1j})^2 + (1-x_{2j})^2 + \dots + (1-x_{nj})^2}, \quad (2)$$

$$R_{2018} = \sqrt{3,042} = 1,744.$$

Таблиця 1

Матриця значень a_{ij} ПрАТ «МЗМВ «Оскар» за 2018–2020 рр. за методом рейтингової оцінки

№	Показник	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Еталонний показник
1	Рентабельність капіталу	0,115	0,328	0,132	0,328
2	Рентабельність витрат	0,060	0,200	0,150	0,200
3	Рентабельність продажів	0,053	0,152	0,115	0,152
4	Рентабельність основних засобів	0,210	0,464	0,313	0,464
5	Рентабельність власного капіталу	0,157	0,449	0,223	0,449
6	Коефіцієнт оборотності капіталу	2,176	2,166	1,148	2,176
7	Коефіцієнт оборотності власного капіталу	2,979	2,963	1,935	2,979
8	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	8,454	13,279	5,510	13,279
9	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	34,354	19,400	14,094	34,354
10	Коефіцієнт оборотності запасів	11,156	15,412	14,331	11,156
11	Коефіцієнт автономії	0,756	0,716	0,522	0,756
12	Коефіцієнт заборгованості	0,322	0,398	0,917	0,322
13	Коефіцієнт фінансування	3,104	2,516	1,091	3,104
14	Коефіцієнт маневреності	0,176	0,195	-0,090	0,149
15	Коефіцієнт фінансової стійкості	0,776	0,838	0,703	0,838
16	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,289	0,346	0,463	0,463
17	Коефіцієнт термінової ліквідності	0,615	0,906	0,504	0,906
18	Коефіцієнт загальної ліквідності	1,594	1,245	0,842	1,594
19	Коефіцієнт співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованості	9,027	2,506	9,029	2,506
20	Коефіцієнт мобільності	0,554	0,288	0,333	0,554

Таблиця 2

**Матриця стандартизованих показників (x_{ij}) ПрАТ «МЗМВ «Оскар» за 2018–2020 рр.
за методом рейтингової оцінки**

№	Показник	2018 рік	2019 рік	2020 рік
1	Рентабельність капіталу	0,349	1,000	0,402
2	Рентабельність витрат	0,299	1,000	0,753
3	Рентабельність продажів	0,348	1,000	0,759
4	Рентабельність основних засобів	0,454	1,000	0,675
5	Рентабельність власного капіталу	0,350	1,000	0,496
6	Коефіцієнт оборотності капіталу	1,000	0,995	0,528
7	Коефіцієнт оборотності власного капіталу	1,000	0,995	0,650
8	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	0,637	1,000	0,415
9	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	1,000	0,565	0,410
10	Коефіцієнт оборотності запасів	0,724	1,000	0,930
11	Коефіцієнт автономії	1,000	0,946	0,690
12	Коефіцієнт заборгованості	1,000	0,810	0,351
13	Коефіцієнт фінансування	1,000	0,810	0,351
14	Коефіцієнт маневреності	1,000	0,160	0,000
15	Коефіцієнт фінансової стійкості	0,926	1,000	0,839
16	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,623	0,747	1,000
17	Коефіцієнт термінової ліквідності	0,680	1,000	0,556
18	Коефіцієнт загальної ліквідності	1,000	0,781	0,528
19	Коефіцієнт співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованості	0,278	1,000	0,278
20	Коефіцієнт мобільності	1,000	0,520	0,602

Отримане рейтингове значення ПрАТ «МЗМВ «Оскар» в 2018 році досягнуто за рахунок значної кількості найкращих значень стандартизованого показника цього року, а саме дев'яти коефіцієнтів. При цьому, розраховане значення не є віддаленим від еталонного показника 0, що свідчить про ефективну господарську діяльність товариства ПрАТ «МЗМВ «Оскар» в 2018 році.

$$R_{2019} = \sqrt{1,313} = 1,146.$$

Отримане значення рейтингової оцінки ПрАТ «МЗМВ «Оскар» за 2019 рік є найкращим результатом та досягнуто в результаті більшості найкращих значень стандартизованого показника в цьому році, а саме – десяти. Відмітимо, що результат не є віддаленим від еталонного показника 0, що свідчить про ефективну господарську діяльність товариства.

$$R_{2020} = \sqrt{4,941} = 2,223.$$

Значення загальної рейтингової оцінки за 2020 рік є найгіршим результатом ПрАТ «МЗМВ «Оскар» за 2018–2020 роки та свідчить про погіршення фінансового потенціалу товариства в 2020 році.

Для порівняння отриманих результатів проведемо рейтингову оцінку ПрАТ «МЗМВ «Оскар» на основі методу «суми місць». Даний метод комплексної оцінки фінансового потенціалу передбачає визначення загального показника шляхом сумування набраних місць за певний період.

Розрахунки проводяться на основі обраних показників визначених на рисунку 1. Розраховані

значення їх наведені в таблиці 3, тому залишається порівняти розраховане значення кожного з періодів функціонування товариства з еталонним показником, надати кожному року відповідне місце та визначити загальний показник (таблиця 3).

Дані таблиці 3 свідчать про те, що в 2019 році спостерігалась найкраща фінансова ситуація ПрАТ «МЗМВ «Оскар», адже показник «суми місць» – 33 має найбільш приближене значення до еталонного – 20. В 2018 році – значення комплексного показника становило – 38, а в 2020 році – 49. Такі висновки зроблені з позиції – найменша кількість місць вказує на найкращий рівень фінансового потенціалу. Отримані результати комплексної оцінки фінансового потенціалу на основі методу «суми місць» співпадають із результатами, отриманими внаслідок розрахунку загальної рейтингової оцінки ПрАТ «МЗМВ «Оскар» за кожен із аналізованих років.

Наступною методикою групи ранжування є визначення класу підприємства-позичальника, запропонована Ізмайловою К. В. [1, с. 105]. На першому етапі проведення методики визначення класу підприємства-позичальника ПрАТ «МЗМВ «Оскар» необхідно здійснити розрахунок визначених коефіцієнтів та відповідно до фактичних значень визначити клас позичальника (таблиця 4), що свідчитиме про наявний стан фінансового потенціалу.

На наступному етапі, відповідно даних таблиці 4, отримали рейтингове значення оцінки позичальника 8:

Таблиця 3

Матриця наданих місць показників ПрАТ «МЗМВ «Оскар» за 2018–2020 рр.

№	Показник	2018 рік	2019 рік	2020 рік
1	Рентабельність капіталу	3	1	2
2	Рентабельність витрат	3	1	2
3	Рентабельність продажів	3	1	2
4	Рентабельність основних засобів	3	1	2
5	Рентабельність власного капіталу	3	1	2
6	Коефіцієнт оборотності капіталу	1	2	3
7	Коефіцієнт оборотності власного капіталу	1	2	3
8	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	2	3	1
9	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	1	2	3
10	Коефіцієнт оборотності запасів	3	1	2
11	Коефіцієнт автономії	1	2	3
12	Коефіцієнт заборгованості	1	2	3
13	Коефіцієнт фінансування	1	2	3
14	Коефіцієнт маневреності	1	2	3
15	Коефіцієнт фінансової стійкості	2	1	3
16	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	3	2	1
17	Коефіцієнт термінової ліквідності	2	1	3
18	Коефіцієнт загальної ліквідності	1	2	3
19	Коефіцієнт співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованості	2	1	3
20	Коефіцієнт мобільності	1	3	2
	Показник «суми місць»	38	33	49

Таблиця 4

Показники визначення класу підприємства-позичальника ПрАТ «МЗМВ «Оскар» за 2018–2020 рр.

Коефіцієнти	Фактичне значення			Клас позичальника		
	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2018 р.	2019 р.	2020 р.
абсолютної ліквідності	0,289	0,346	0,463	1	1	1
швидкої ліквідності	0,615	0,906	0,504	2	1	2
покриття	1,594	1,245	0,842	2	2	3
автономії	0,756	0,716	0,522	1	1	2

$R_{2018} = 150$ балів;

$R_{2019} = 130$ балів;

$R_{2020} = 200$ балів.

Відповідно результатів, товариство ПрАТ «МЗМВ «Оскар» в 2018–2019 роках відноситься до першого класу позичальників, для яких отримати кредит легко. При цьому, значення 2020 року 200 балів відносить ПрАТ «МЗМВ «Оскар» до 2 класу, що свідчить про надання підприємству позики, але тільки під заставу.

Наступним методом комплексної оцінки фінансового потенціалу є спектр-бальний метод. Даний метод комплексно оцінює фінансовий потенціал суб'єкта господарювання, використовуючи показники фінансової стійкості, платоспроможності, ділової активності, структури балансу та рентабельності. Відмітимо, що даний метод не тільки дає комплексну оцінку фінансовому потенціалу підприємства, а і виявляє причини його зміни.

На першому етапі проведення спектр-бального методу комплексної оцінки фінансового потенціалу ПрАТ «МЗМВ «Оскар» розраховано визначені

в таблиці 1 фінансові показники та порівняймо їх із рекомендованими нормативними значеннями (таблиця 5). Аналізуючи дані таблиці 5 можна сказати наступне. Так, показники фінансової стійкості ПрАТ «МЗМВ «Оскар» свідчать про те, що в 2018 році спостерігалась абсолютна фінансово стійкість товариства.

Показники фінансової стійкості ПрАТ «МЗМВ «Оскар» в 2020 році свідчать про втрату товариством економічної незалежності і відповідають рівню фінансової небезпеки. Аналіз показників платоспроможності підприємства не дає однозначного визначення кращого року функціонування ПрАТ «МЗМВ «Оскар» за 2018–2020 роки та і конкретного визначення рівня фінансової платоспроможності. Розраховані показники ділової активності ПрАТ «МЗМВ «Оскар» за 2018–2020 роки свідчать про високий її рівень та характеризують товариство з позиції абсолютного успіху. Аналіз показників четвертої групи не дає однозначного трактування комплексного стану прибутковості ПрАТ «МЗМВ «Оскар» за 2018–2020 роки.

Таблиця 5

Показники спектр-бального методу ПрАТ «МЗМВ «Оскар» за 2018–2020 рр.

Показник	Позначення	Фактичне значення			Зона фінансового стану		
		2018 рік	2019 рік	2020 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік
1. Показники фінансової стійкості							
Коефіцієнт автономії	K ₁₁	0,756	0,716	0,522	стабільності	стабільності	небезпеки
Коефіцієнт співвідношення залучених і власних коштів	K ₁₂	0,322	0,398	0,917	стабільності	стабільності	ризик
Коефіцієнт концентрації дебіторської заборгованості в активах	K ₁₃	0,070	0,321	0,132	стабільності	ризик	небезпеки
2. Показники платоспроможності							
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	K ₂₁	0,289	0,346	0,463	небезпеки	стабільності	успіху
Коефіцієнт швидкої ліквідності	K ₂₂	0,615	0,906	0,504	ризик	стабільності	ризик
Коефіцієнт забезпеченості запасами короткострокових зобов'язань	K ₂₃	1,065	0,500	0,268	успіху	небезпеки	ризик
3. Показники ділової активності							
Коефіцієнт оборотності активів	K ₃₁	6,654	6,720	4,268	успіху	успіху	успіху
Коефіцієнт оборотності запасів	K ₃₂	11,156	15,412	14,33	успіху	успіху	успіху
Коефіцієнт оборотності власних коштів	K ₃₃	2,979	2,963	1,935	успіху	успіху	успіху
4. Показники оцінки структури активів							
Коефіцієнт поточної ліквідності	K ₄₁	1,594	1,245	0,842	стабільності	небезпеки	ризик
Коефіцієнт забезпеченості власними коштами всіх обігових активів	K ₄₂	2,122	3,555	2,087	успіху	успіху	успіху
Коефіцієнт співвідношення чистих активів і стагутного капіталу	K ₄₃	8,084	1,695	-39,04	успіху	стабільності	ризик
5. Показники рентабельності							
Коефіцієнт рентабельності всього капіталу	K ₅₁	0,115	0,328	0,132	стабільності	успіху	стабільності
Коефіцієнт рентабельності власних коштів	K ₅₂	0,157	0,449	0,223	стабільності	успіху	успіху
Коефіцієнт рентабельності продажу	K ₅₃	0,053	0,152	0,115	ризик	небезпеки	небезпеки
Коефіцієнт рентабельності витрат	K ₅₄	0,060	0,200	0,150	ризик	небезпеки	небезпеки

Таблиця 6

Зведені показники спектр-бального методу ПрАТ «МЗМВ «Оскар» за 2018–2020 рр.

Показники	Позначення	Зведені показники		
		2018 рік	2019 рік	2020 рік
Значення				
фінансової стійкості	K_1	0,383	0,478	0,523
платоспроможності	K_2	0,656	0,584	0,412
ділової активності	K_3	6,930	8,365	6,845
оцінки структури балансу	K_4	3,933	2,165	-12,038
рентабельності	K_5	0,096	0,282	0,155
Стан підприємства				
фінансової стійкості	K_1	відносно стійкий	нестійкий	кризовий
платоспроможності	K_2	відносно стійкий	відносно стійкий	кризовий
ділової активності	K_3	стійкий	стійкий	стійкий
оцінки структури балансу	K_4	стійкий	стійкий	кризовий
рентабельності	K_5	нестійкий	стійкий	нестійкий

Наступним етапом проведення спектр-бального методу є визначення зведених показників за кожним із напрямів аналізу підприємства (таблиця 6).

Результати проведеного спектр-бального аналізу наступні. Так, 2018 рік функціонування ПрАТ «МЗМВ «Оскар» характеризується високим рівнем ділової активності та ефективною структурою балансу, відносно стійким фінансовим станом, відносно стійкою платоспроможністю та низьким рівнем рентабельності. Характеристика 2019 року функціонування ПрАТ «МЗМВ «Оскар» наступна: високий рівень ділової активності, ефективна структура балансу, високий рівень рентабельності, відносно стійка платоспроможність та нестійким фінансовим станом.

В 2020 році стан товариства погіршився і характеризувався наступним чином: кризовий рівень фінансової стійкості, платоспроможності та структури балансу, низьким рівнем рентабельності та високий рівень ділової активності.

За результатами проведеного спектр-бального методу комплексної оцінки фінансового потенціалу ПрАТ «МЗМВ «Оскар» можна виявити низку внутрішніх факторів фінансової кризи та розглянути їх наслідки. Найважливішими серед них є наступні:

1 Кризова структура балансу ПрАТ «МЗМВ «Оскар» в 2020 році. Так, коефіцієнт поточної ліквідності товариства в 2020 році відповідає зоні ризику, причиною чого є збільшення вартості поточних зобов'язань товариства в порівнянні з оборотними активами. Підтвердженням цих висновків є і коефіцієнт співвідношення чистих активів і статутного капіталу ПрАТ «МЗМВ «Оскар» в 2020 році, що має від'ємне значення.

2. Кризовий стан фінансової стійкості ПрАТ «МЗМВ «Оскар» в 2020 році. Так, коефіцієнт

співвідношення залучених і власних коштів досліджуваного товариства знаходиться в зоні ризику зі значенням 0,917, що відбулось в результаті зниження частки власних коштів.

3. Кризова платоспроможність ПрАТ «МЗМВ «Оскар» в 2020 році. Так, коефіцієнт забезпеченості запасами короткострокових зобов'язань в 2020 році становив 0,268, що відповідає зоні ризику. Такі зміни відбулись в результаті значного збільшення вартості поточних зобов'язань. Коефіцієнт швидкої ліквідності підтверджує такі висновки, адже даний коефіцієнт показує про недостатню частку оборотного капіталу товариства.

У той же час, результати проведеного комплексної оцінки фінансового потенціалу за спектр-бальним методом визначає сильну сторону товариства ПрАТ «МЗМВ «Оскар» в 2020 році – високий рівень ділової активності.

Висновки із зазначених проблем і перспективи подальших досліджень у поданому напрямі. Таким чином, апробовані науково-методичні підходи до управління підприємством в умовах невизначеності на основі комплексної оцінки його фінансового потенціалу дозволили визначити позитивні та негативні сторони функціонування товариства та спрямувати всі зусилля на удосконалення. Проведена комплексна оцінка фінансового потенціалу підприємства ПрАТ «МЗМВ «Оскар» на основі методу рейтингової оцінки, методу «суми місць», методу визначення класу підприємства-позичальника, спектр-бальним методом дозволила отримати ідентичні результати.

Перспективним напрямом подальших наукових досліджень залишається прикладне застосування сучасного інструментарію управління підприємством в умовах невизначеності на основі кращих вітчизняних та закордонних практик.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ізмайлова К. В. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. Київ : МАУП, 2001. 152 с.
2. Ковальчук Н. Оцінка фінансового потенціалу підприємства. *Економіка та суспільство*. 2021. № 34. С. 34–33.
3. Малій О. Г. Фінансовий потенціал підприємства: сутність та підходи до оцінювання. Креативний простір України та світу : колективна монографія. Харків : СГ НТМ «Новий курс», 2022. С. 217–223.
4. Педченко Н. С. Застосування економіко-математичних методів при стратегічному управлінні потенціалом розвитку підприємства. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2011. Вип. 2(47). С. 88–91.
5. Педченко Н. С. Наскрізне дослідження оцінки складу та оптимізації структури фінансового потенціалу підприємства. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Економічні науки*. 2014. Вип. 6. Ч. 5. С. 54–57.
6. Маслиган О. О., Маматова Л. Ш., Жуков С. А., Рибак О. М. Сучасна управлінська парадигма фінансового потенціалу виробничого підприємства. *Економіка та держава*. 2022. № 2. С. 26–31.

REFERENCES

1. Izmailova K. V. (2001) Finansovyi analiz: navchalnyi posibnyk [Financial analysis: a study guide]. Kyiv: MAUP, 152 p.
2. Kovalchuk N. (2021) Otsinka finansovoho potentsialu pidprijemstva [Assessment of the financial potential of the enterprise]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 34, pp. 34–33.
3. Malii O. H. (2022) Finansovyi potentsial pidprijemstva: sutnist ta pidkhody do otsiniuvannya. Kreatyvnyi prostir Ukrainy ta svitu: kolektyvna monohrafiia [Financial potential of the enterprise: essence and approaches to assessment. Creative space of Ukraine and the world: collective monograph]. Kharkiv: SH NTM "Novyi kurs", pp. 217–223.
4. Pedchenko N. S. (2011). Zastosuvannya ekonomiko-matematychnykh metodiv pry stratchichnomu upravlinni potentsialom rozvytku pidprijemstva [Application of economic and mathematical methods in the strategic management of the development potential of the enterprise]. *Naukovyi visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli*, vol. 2(47), pp. 88–91.
5. Pedchenko N. S. (2014) Naskrizne doslidzhennia otsinky skladu ta optymizatsii struktury finansovoho potentsialu pidprijemstva [End-to-end study of the assessment of the composition and optimization of the structure of the financial potential of the enterprise]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Serii: Ekonomichni nauky*, vol. 6(5), pp. 54–57.
6. Maslyhan O. O., Mamatova L. Sh., Zhukov S. A., Rybak O. M. (2022) Suchasna upravlinska paradyhma finansovoho potentsialu vyrobnychoho pidprijemstva [The modern managerial paradigm of the financial potential of a manufacturing enterprise]. *Ekonomika ta derzhava*, no. 2, pp. 26–31.

Natalia Pedchenko, Oleksandr Lutsenko, Vladyslav Kosmin, Denis Shibkovskiy, Inna Derpach, Poltava University of Economics and Trade. Scientific and methodical approaches to enterprise management in the face of uncertainty, through a comprehensive assessment of its financial potential

Annotation. The article focuses on scientific and methodical approaches to managing enterprises in the face of uncertainty, based on a comprehensive assessment of their financial potential. **The purpose of the article** is to explore and substantiate the scientific and methodological approaches to the management of the enterprise in conditions of uncertainty based on a comprehensive assessment of its financial potential. **Methodology of the research.** The research employs the empirical methods, namely experiment, observation, description; theoretical methods, namely analysis, synthesis, abstraction, explanation, classification; economic and mathematical methods, namely the ranking method, the "sum of places" method, the method of determining the class of the borrower enterprise, the spectrum-point method; generalization of the results – for formulating the research conclusions. **The results.** Four groups of financial ratios have been identified according to the company's activities: liquidity, business activity, financial stability and profitability. A set of criteria and indicators that meet the requirements for the selection of such indicators was proposed. The calculation of the comprehensive assessment of the financial potential and the selection of the benchmark indicator were carried out. When comparing the results obtained by the rating evaluation method, the "sum of places" method, the method of determining the class of the borrower enterprise, and the spectrum-score method, they were found to be in agreement. The applied methodological approaches provided a comprehensive assessment of the state of the enterprise and revealed the reasons for its change. **The practical significance of the research findings.** Proven scientific and methodical approaches to managing the enterprise in uncertain conditions, based on a comprehensive assessment, have facilitated the identification of both positive and negative aspects of the company's operations. This knowledge allows to focus efforts on improving these areas.

Keywords: scientific and methodical approaches, management, enterprise, uncertainty, rating, financial potential, comprehensive assessment.